

УДК 027.7:025.5:024(477.8)

Зоя Романуха,

аспірантка кафедри бібліотекознавства і бібліографії
Ровенського державного гуманітарного університету

**Организация работы виртуальных справочных служб в библиотеках
высших учебных заведений западного региона Украины**

В статье проанализированы изменения в организации работы виртуальных справочных служб (ВСС) библиотек вузов западного региона Украины в 2013–2014 гг. Объект исследования – веб-сайты библиотек вузов западного региона Украины согласно перечню библиотек Львовского методического объединения, поданому Научной библиотекой Львовского национального университета имени Ивана Франко. Метод исследования – анализ содержания веб-сайтов, сравнение и обобщение выявленной информации.

Исследование осуществлялось по таким параметрам: название службы, правила пользования, возможности доступа к ВСС, виды предоставляемых справок, источники информации, используемые для ответа, оформление ответа, наличие архива выполненных справок.

Установлено, что по состоянию на 10 сентября 2014 года ВСС действуют в двенадцати библиотеках вузов западного региона Украины. Библиотеки, овладевшие виртуальным справочно-библиографическим обслуживанием, расширили свою читательскую аудиторию и теперь могут предоставлять удаленным пользователям нужную им информацию, помогать ориентироваться в информационных продуктах с помощью профессиональных библиографов-консультантов. Перспективными для развития ВСС библиотек вузов западного региона Украины являются их корпоративные объединения, координация деятельности по организации ВСС.

Ключевые слова: справочно-библиографическое обслуживание, библиотека высшего учебного заведения, Львовское методическое объединение вузовских библиотек III–IV уровней аккредитации, виртуальная справочная служба.

УДК 005.336.3:027.7

Ганна Шемаєва,

професор ХДАК, д-р наук із соціальних комунікацій, професор

**УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ
ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ
ЯК УМОВА РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ**

У статті узагальнено інструментарій вимірювання якості бібліотечно-інформаційних ресурсів, акцентовано увагу на критеріях оцінки цінності інформації. У системі управління якістю виокремлено основні групи: управління якістю організації здійснення процесів, управління якістю технологічно-інформаційних процесів, управління ефективністю інформаційно-комунікаційних процесів, підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Ключові слова: бібліотечно-інформаційні електронні ресурси, управління якістю, методи визначення якості, показники та критерії вимірювання якості.

У сучасних умовах розвитку суспільства відбувається створення національного інформаційного простору за рахунок формування власних та організації доступу до зовнішніх електронних ресурсів національного та міжнародного рівнів. Серед них вагомим значення набувають бібліотечно-інформаційні електронні ресурси, зокрема власного виробництва у формі електронного каталогу, бібліографічних та фактографічних баз даних, тематичних збірань, репозитаріїв; національні БД, електронні бібліотеки; зарубіжні електронні ресурси передплаченого та відкритого доступу.

Формування бібліотеками електронних ресурсів характеризується більшою мірою набуттям кількісних характеристик і не досягає бажаної якості. Тобто, виникає суперечність між зростанням кількості електронних бібліотечно-інформаційних ресурсів і послуг у національному інформаційному просторі та якістю їх наповнення й функціонування відповідно до інформаційних потреб користувачів. Актуальним завданням подолання зазначеної суперечності постає впровадження системи управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів.

Проблеми управління інформаційними електронними ресурсами та вимірювання їх якості останнім часом порушують дослідники у різних

сферах діяльності. Зокрема, організаційні аспекти управління електронними ресурсами в сучасній бібліотеці досліджує Т. О. Ярошенко. На проблеми визначення якості інформаційних продуктів та послуг в електронному середовищі звертають увагу українські та російські дослідники А. Ю. Ахмадова, В. М. Горюхов, А. Х. Ісмаїлова, О. В. Серова, Ю. В. Яковлева та ін. У цілому в публікаціях сучасних дослідників розкриваються окремі проблеми й аспекти управління електронними ресурсами, але цілісне уявлення про систему управління якістю бібліотечно-інформаційних ресурсів на сьогодні є відсутнім.

Тому метою статті є узагальнення теоретико-практичних аспектів управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів.

Управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів є системою методів, засобів і видів діяльності, пов'язаних із плануванням забезпеченням та контролем якості електронних ресурсів. Управлінські дії передусім пов'язані з накопиченням, структуруванням, регулюванням інформаційних потоків, удосконаленням інформаційного обміну, підвищенням ефективності системи зворотного зв'язку з користувачами та потребують наявності комплексу ефективного інструментарію.

З огляду на досвід зарубіжних фахівців різноманіття варіантів оцінювання якості бібліотечних продуктів та послуг розподіляють на дві групи: технологічні та економічні [5]. Слід зауважити, що у цілому вони пов'язані з вимірюванням ефективності усієї бібліотечної діяльності, кінцевим результатом якої є обслуговування користувачів, зокрема й бібліотечно-інформаційними електронними ресурсами.

У визначенні економічної ефективності найбільш поширеними в бібліотеках провідних країн світу є такі методи: «витрати – ефективність» та «витрати – користь». Під час застосування першого методу враховуються витрати на: доставку документа користувачеві, виконання довідкових послуг, пошук необхідної інформації і даних, огляд інформації тощо. Використання другого методу дозволяє продемонструвати, що корисність від певної бібліотечної послуги більша, ніж витрати на її досягнення [5]. У практиці західноєвропейських бібліотек значного застосування набули методи: «непрямих витрат», Standart Costing, Activity-Based Costing (ABC) [5]. Останній метод ґрунтується на відомому принципі Вільфредо Парето 80:20, його найчастіше використовують для розрахунку оптимальних варіантів зберігання електронних ресурсів; доставки замовлених книг, журналів; надання довідкових послуг.

Отже, використання економічних методів дозволяє вимірювати економічну ефективність бібліотечних електронних ресурсів, яка виражається з погляду економічної теорії та маркетингу у відношенні одержаних доходів до витрачених ресурсів. Водночас фахівці звертають увагу на те, що бібліотека не повинна обмежуватися лише усвідомленням того, що вона надає економічно ефективні послуги. Вона має піклуватися насамперед про те, щоб надані послуги приносили якнайбільше користі користувачам [1; 3; 5].

Серед технологічних методів вимірювання якості зарубіжні бібліотеки використовують такі: метод, заснований на теорії розвитку LibQual; метод аналізу пакету даних DEA; система вимірювання результатів діяльності муніципальних бібліотек Best Value; система оцінювання збалансованих показників BSC; метод консолідованого аналізу Conjoint Analysis; система оцінювання якості Європейського фонду управління якістю EFQM; метод еталонних порівнянь (бенчмаркінг) [5]. У процесі застосування вказаних методів акцентовано увагу на якості виконання бібліотечних процесів. Звертаючи увагу на якість процесу від його початку й до кінця, можна досягти якості кінцевого результату у вигляді інформаційно-бібліотечного електронного ресурсу (електронного каталогу, бази даних тощо).

В управлінні якістю інформаційно-бібліотечних електронних ресурсів важливе місце відводиться показникам якості, які розподіляють на: показники якості споживчих властивостей; показники якості створення; показники експлуатаційної якості продукції [1]. При цьому кількісні показники доповнюють якісні, утворюючи єдність, оскільки кожна якість має свої кількісні характеристики.

З цього погляду критерій, на відміну від показника, є якісною характеристикою об'єкта. До ключових критеріїв якості електронних ресурсів відносять: глибину змісту, простоту навігації, стабільність інформаційних ресурсів, оперативність, поновлення інформації, доступність для користувачів [4]. Крім того, для аналізу електронних ресурсів А. Х. Ісмаїлова пропонує враховувати їх відповідність потребам користувачів; наявність багатомовності та повнотекстовість ресурсів; положення авторського права; швидкість доступу до ресурсів; статистику відвідування; цільову аудиторію користувачів; можливість зворотного зв'язку з користувачем; можливість для користувача самостійно розміщувати ресурси [2]. У цьому аспекті цікавим є аналіз користувачів трьох цифрових бібліотек, проведений китайськими дослідниками, у

результаті якого вони дійшли висновку, що на оцінювання якості та корисності електронної бібліотеки значно впливають особистісні характеристики користувачів: гендерна належність, кваліфікація, пошукові навички, особистісний досвід [9].

Заслугує на увагу й метод вивчення ефективності створення та використання електронних ресурсів, що використовується в НБ Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, який ґрунтується на опитуванні віддалених користувачів [8]. Водночас слід зауважити, що застосування зазначеного методу не дозволяє оцінити всі позитивні сторони та недоліки представлених електронних ресурсів. Це означає, на нашу думку, що його застосування потребує залучення й інших методів та інструментів оцінки якості бібліотечно-інформаційних ресурсів. Зокрема російські дослідники для їх оцінювання пропонують враховувати комплекс характеристик, які включають якісні і кількісні показники структурних, технічних, лінгвістичних характеристик [4].

Доречно зазначити, що одним із поширених методів вимірювання якості електронних бібліотечних ресурсів є вебметрія. Цей метод враховує вимоги різних зацікавлених сторін (замовників, розробників, користувачів). Серед критеріїв оцінки в зарубіжному досвіді виділяють такі: характеристики оцінки якості інформаційного наповнення – контенту (відповідність інформаційним потребам, актуальність, достовірність, чіткість і логічність структури інформаційного ресурсу); функціональність ресурсу (навігація, пошукові можливості, можливість роботи в локальному та мережевому режимах, наявність системи допомоги користувачеві); дизайн-ергономіка (оптимальність і контрастність зображення, простота й «дружній» інтерфейс, можливість адаптації до потреб користувачів); оцінка програмної платформи (надійність, комфортність, доступність, орієнтація на користувача-непрофесіонала) [1; 2; 7].

Російська дослідниця А. Х. Ісмагілова зауважує, що незважаючи на значне поширення, вебметрія є насамперед методом вивчення кількісних аспектів створення й використання інформаційних ресурсів, структур і технологій у веб-просторі. Він не враховує якісну сторону [2]. Дійсно, цей метод використовується як у зарубіжній, так й у вітчизняній практиці бібліотек як метод, що дозволяє оцінювати повноту, актуальність й об'єм електронних ресурсів.

Одним із перспективних методів є також метод кваліметрії, використання якого пов'язують дослідники із застосуванням різних

показників: базових, одиничних, відносних, комплексних, нормативних, претензійних. До одиничних він відносить ті показники, що розкривають властивість продукту; до відносних – показники, що відображають відсоткове відношення одиничного показника до відповідного базового. Комплексними є показники, які включають декілька властивостей об'єкта. При цьому зауважено, що базовий показник може співпадати з нормативним, середньостатистичним або визначеним групою експертів [2]. Претензійні показники пов'язують з оцінкою відповідності очікувань користувачів та ступенем ефективності використання бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів.

Звичайно, якість інформаційно-бібліотечного електронного ресурсу залежить насамперед від авторитетності джерела, достовірності інформації, наявності зв'язків з іншими подібними ресурсами, частоти актуалізації інформації; наявності додаткових пошукових і архівних сервісів. Крім того, як зазначають вчені, теорія і практика повинні ґрунтуватися на таких аспектах професійної відповідальності, як ідентифікація, оцінка, організація, опис, збереження, захист матеріалів [3; 6].

Нова роль бібліотеки в оцінюванні якості електронних ресурсів полягає і в онлайн-відповідальності за достовірність електронної інформації та даних, її захист, моральність. Вагомого значення набуває змістовна оцінка, яка спрямована на розкриття змісту матеріалу, ступеня розробки теми (актуальність, новизна, оригінальність), а також оцінки фактографічного, ідеографічного, прагматичного змісту, застосування методів і методик. Одним із перспективних методів, спрямованих на вимірювання ефективності обслуговування користувачів сучасних бібліотек, стає оцінювання інформаційних ресурсів, що потребує відповідних знань теорії цінності інформації, яку широко використовують у різних галузях знань. Численні аспекти теорії акцентують увагу, що цінність інформації залежить від того, наскільки вона наближає соціальну чи іншу систему до мети. Це потребує врахування співвідношення істини і цінності, науки і цінності, знання і цінності залежно від конкретних соціокультурних умов [6]. Оцінюванню підлягає інформація, що міститься в електронних інформаційних ресурсах, з погляду руху знання від абстрактного до конкретного.

Стосовно наукової інформації є думки, що її теоретичну цінність до або на момент опублікування визначити практично неможливо. Це пов'язують з тим, що рівень її наукової значущості здебільшого

підвищується і може підлягати ціннісному визначенню в міру її використання в рамках різних структурних одиниць науки. У такому разі наукова цінність розглядається не як соціально-когнітивна якість, а як деяка соціально-психологічна властивість, інтенсивність якої зумовлена, головним чином, впливом наукового досягнення на систему дисциплінарного знання, що фіксується, насамперед, цитуванням праць із масиву дисциплінарних публікацій. У цьому сенсі цінність нових наукових результатів визначається тільки достовірністю та істинністю, що надзвичайно складно визначити.

З іншого погляду, визначення цінності можливе на основі використання експертної оцінки. Проте одночасно відзначається, що відсутність спеціального методичного апарату й адекватних критеріїв для оцінювання наукових праць можуть призвести до помилок. Кожен експерт має власну ціннісну установку стосовно оцінювальних критеріїв. У такому разі принцип компетентного оцінювання базується більше на соціальних механізмах, ніж на логічних та філософсько-методологічних.

Інший підхід до аналізу цінності – це здатність наукової інформації задовольняти різні потреби людини. Тобто підґрунтям цінності є культура, а оцінювальним критерієм – рівень здатності наукової інформації стабілізувати та зберігати більш-менш досконалі системи будь-якого виду. Чим досконалішими є системи, які стабілізуються за допомогою тієї чи іншої інформації, тим вища її цінність [6]. Абсолютно цінною є та інформація, яка приносить користь усьому суспільству, забезпечує його розвиток. Для виділення такої цінної наукової інформації і подання її в систематизованому вигляді необхідно мати досконалі критерії її оцінки.

Тобто будь-яку інформацію можна охарактеризувати з погляду її об'єктивності, достовірності, цінності, повноти, актуальності, зрозумілості та корисності. Усі ці складові є взаємозалежними. За напрямками дослідження властивості інформації поділяють на прагматичні й атрибутивні, які між собою глибоко пов'язані та взаємообумовлені. До першого напрямку відносять особливості інформації, що характеризують ступінь її корисності для конкретного споживача (новизна, повнота, актуальність, можливість її ефективного використання для вирішення конкретних завдань). До другого – внутрішні характеристики інформації (кумулятивність, емерджентність, старіння, міжгалузевий характер, вичерпність, об'єктивність, достовірність, доступність). Об'єктивні властивості інформації, особливо ті, що є відображенням специфіки

наукової роботи: швидке старіння, оперативність представлення, точність, вичерпність, широта тематики, рівень аналітичності, новизна, крім того, її предметність у процесах інформаційної діяльності, – дозволяють проводити як класифікацію інформації та інформаційних ресурсів, так і їх системну організацію і аналіз.

Перехід до аналізу електронних ресурсів, які інтегрують в собі досягнення сучасних технологій і можуть включати інформацію в усіх відомих нині видах її подання (текст, музика, мовлення, фото, відео, графіка, анімація, а також комбіновані інтерактивні компоненти віртуальної реальності), можна порівняти з виходом площини у багатовимірний простір. Зазначене свідчить про складність вимірювання ефективності й необхідності використання аналітичного методу в умовах розвитку інформаційного суспільства, на що звертає увагу О. М. Кобелєв [3].

Отже, управління якістю бібліотечно-інформаційних ресурсів вимагає відповідних знань, вмінь та компетенцій бібліотечних фахівців щодо якісного виконання сукупності технологічних, організаційних, семантичних, комунікаційних та інших процесів. Це, зі свого боку, потребує постійного підвищення кваліфікації працівників бібліотеки, зокрема у напрямі забезпечення умов спільної творчої діяльності бібліотекарів з користувачами у віртуальному просторі; запровадження різних форм співробітництва між бібліотеками різних типів і видів.

Отже, управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів є складною системою, яка поєднує комплекс методів оцінювання якості організації й виконання процесів бібліотечного виробництва продуктів та послуг, їх відповідності потребам суспільства, кваліфікації кадрів. Їх сукупність можна об'єднати у декілька груп. До першої групи доцільно віднести управління якістю організації або планування здійснення процесів, наявність нормативних документів. До другої – здійснення управління якістю технологічно-інформаційних процесів, зокрема структурування, обробки, зберігання електронних ресурсів. До третьої групи умовно можна віднести управління ефективністю інформаційно-комунікаційних процесів, пов'язаних насамперед із пошуковими стратегіями в електронних ресурсах, їх представленням в електронному просторі, використанням бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів користувачами. Безперечно управління якістю залежить від професіоналізму бібліотечних кадрів, розвитку професійної взаємодії. Тому проведення системних заходів стосовно підвищення кваліфікації

бібліотечних працівників слід об'єднати в окрему групу. Зазначені групи складають основу системи управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів.

Вирішення конкретних завдань управління якістю електронних ресурсів в бібліотеках потребує подальшого визначення ефективного інструментарію, що дозволить оцінювати якість певних видів та типів бібліотечних електронних ресурсів відповідно до вимог формування національного інформаційного простору.

Список використаних джерел

1. *Ахмадова Ю. А.* Новый подход к исследованию качества предоставляемых библиотеками информационных продуктов и услуг / Ю. А. Ахмадова // Библиотековедение. – 2006. – № 6. – С. 42–48.
2. *Исмагилова А. Х.* Оценка качества электронных библиотек / А. Х. Исмагилова // НТБ. – 2010. – № 5. – С. 60–66.
3. *Кобелев О. М.* Діагностика результатів діяльності бібліотеки / О. М. Кобелев // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 20. – С. 80–85.
4. *Колкова Н. И.* Электронные информационные ресурсы: общее и специфическое в оценке качества / Н. И. Колокова, И. Л. Скипор // Качество электронных ресурсов и сервисов библиотек, музеев, архивов как фактор эффективного взаимодействия с пользователями : материалы IX всерос. науч.-практ. конф., 31 окт. – 1 нояб. 2013 г., С-Петербург / ЦГПБ им. В. В Маяковского. – Санкт-Петербург : Политехника-сервис, 2013. – С. 8–16.
5. *Романов П. С.* Комплексный подход к измерению эффективности работы библиотеки (зарубежный опыт) / П. С. Романов // Библиотековедение. – 2009. – № 2. – С. 90–96.
6. *Сафиуллина З. А.* Информация: ценность и оценка / З. А. Сафиуллина. – М. : Либере-Бибинформ, 2006. – 224 с.
7. *Серова О. В.* Качество услуг в электронной среде и новые сервисы / О. В. Серова // Библиосфера. – 2009. – № 1. – С. 27–32.
8. *Ядрова Г. В.* Опрос удаленного пользователя как инструмент изучения и оценки электронных ресурсов вузовской библиотеки / Г. В. Ядрова // Науч. и техн. б-ки. – 2004. – № 10. – С. 28–35.
9. *Li Y.* [Индивидуальные особенности пользователей и их влияние на оценку полезности цифровых библиотек] / Y. Li, X. Zhang // J. China Soc. Sci. and Techn. Inf. – 2011. – V. 30. – № 9. – P. 980–989.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2015 р.

UDC 005.336.3:027.7

Hanna Shemaieva,
Ph. D., professor

Quality Management of Library and Information electronic resources as a condition for the development of national information space

The main purpose of this article is generalization of theoretical and practical aspects of quality of library and information electronic resources.

In quality management of library and information electronic resources an important place is occupied by methods, means and types of management activities.

In foreign experience the variety of methods for quality evaluation of library services and products are divided into two groups: technological and economic ones, which, in turn, use the complex of indices and criteria.

Quality management of electronic resources includes such indices as quality indices of consumer characteristics, indices of creation of quality, indices of operational quality of production. The major criteria for measuring quality of electronic resources are: evaluation of the quality of the information content (matching information needs, relevance, authenticity, clearness, logic); functionality (navigation, search capabilities, the ability to work in local and network modes, the availability of the system of assistance to the user); design ergonomics (optimality and contrast ratio of image, simplicity and «friendly» interface, the ability to adapt to user needs); evaluation of software platform (reliability, comfort, accessibility, the possibility of feedback).

Informative evaluation of the resource is of significant importance aimed at disclosing the content of the material, the degree of the development of the theme (relevance, novelty, originality) as well as evaluation of factographic, ideographic, pragmatic content, which requires appropriate knowledge of the theory of value of information.

Quality management of library and information electronic resources is a complicated system that combines the complex of tools for quality evaluation of organization and implementation of library production and services (management of quality of organization of processes implementation, quality management of technological and information processes, performance management of information and communication processes) according to the needs of the society, advanced training of library staff.

Keywords: library and information digital resources, quality management, methods for quality measurement, indicators and criteria for quality measurement.

УДК 005.336.3:027.7

Анна Шемаева,

профессор ХГАК, д-р наук по социальным коммуникациям

Управление качеством библиотечно-информационных электронных ресурсов как условие развития национального информационного пространства

В управлении качеством библиотечно-информационных электронных ресурсов важное место занимают методы, средства и виды управленческой деятельности.

В зарубежной практике разнообразие методов оценки качества библиотечных продуктов и услуг распределяют на две группы: технологические и экономические, которые в свою очередь предполагают использование комплекса показателей и критериев.

Управление качеством электронных ресурсов предусматривает использование таких показателей как: показатели качества потребительских свойств; показатели качества создания; показатели эксплуатационного качества продукции. При этом к основным критериям измерения качества электронных ресурсов относят: оценку качества информационного наполнения (соответствие информационным потребностям, актуальность, достоверность, четкость, логичность); функциональность (навигация, поисковые стратегии, возможность работы в локальном и сетевом режимах, наличие системы помощи пользователю); дизайн-эргономику (оптимальность и контрастность изображения, простота и «дружественный» интерфейс, возможность адаптации к потребностям пользователя); программная платформа (надежность, комфортность, доступность, возможность обратной связи с пользователем).

Важное значение приобретает содержательная оценка ресурса, которая направлена на раскрытие содержания материала, степени разработки темы (актуальность, новизна, оригинальность), а также оценки фактографического, идеографического, прагматического содержания, что требует соответствующих знаний теории ценности информации.

Управление качеством библиотечно-информационных электронных ресурсов – сложная система, которая объединяет комплекс инструментов оценки качества организации и выполнения процессов библиотечного производства продуктов и услуг (управление качеством организации осуществления процессов, управление качеством технологично-информационных процессов, управление эффективностью информационно-коммуникационных процессов) в соответствии с потребностями общества; повышение квалификации библиотечных кадров.

Ключевые слова: библиотечно-информационные электронные ресурсы, управление качеством, методы определения качества, показатели и критерии измерения качества.

УДК 025.7/.9+024.5:025.5

Олена Яковенко,

канд. іст. наук, наук. співробітник НБУВ

Наталія Власенко,

молодш. наук. співробітник НБУВ

**ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТНОГО ФОНДУ
ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ
В ПРОЦЕСІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ
НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ**

У статті розглянуто основні напрями роботи зі збереження документних фондів наукової бібліотеки: створення оптимального режиму зберігання в книгосховищі, застосування технологій копіювання, дотримання заходів безпеки його використання в процесі обслуговування користувачів.

Ключові слова: документний фонд, збереження, зберігання, ксерокопіювання, оцифрування, обслуговування користувачів.

У Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека-XXI» однією з найактуальніших визначено проблему ефективності використання і забезпечення доступу до документів, які зберігаються в бібліотеках та архівах. Фонди бібліотек як унікальна частина загальнонаціональної культурної спадщини, найцінніше джерело та інформаційний ресурс України не тільки містять значну кількість своєрідних пам'яток світового значення, а й мають велику духовну цінність.

Перед бібліотечними фахівцями постає важливе двоєдине функціональне завдання – зберегти безцінну інформацію для нинішнього й майбутнього поколінь у вигляді оригіналу або його електронної версії та водночас забезпечити доступ до неї.

Доступ до документів значною мірою визначається рівнем збереження й зберігання документних фондів та інформаційних матеріалів. Між поняттями «збереження» та «зберігання» є різниця. Збереження фонду – це забезпечення цілісності й задовільного фізичного стану документів завдяки правильному їх зберіганню, бережному використанню й охороні від пошкодження та розкрадання. Зберігання фонду – комплекс заходів, що забезпечують найраціональніше розміщення, організацію правильного